

ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย
ศึกษารณียบทบาทและความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิพย์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๓๖

พันเอก จิรศักดิ์ สุวัทนา

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๘

ISBN 974-631-860-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WOMAN LEADERSHIP IN THAI REGIONAL ADMINISTRATION

A CASE STUDY OF THE ROLE AND LEADERSHIP OF

CHARADSRI TIPIRACH

THE GOVERNOR OF NAKHON NAYOK PROVINCE B.E.2536

COL. CHERASAK SOOKWATTANA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-860-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผู้નાસત્રીไทยานการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและความเป็น
ผู้นำของ นางจรัสศรี ทิปรีช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๓๖

โดย พ.อ. จิรศักดิ์ สุขวัฒนา
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ไขยนต์ ไขยพร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Santi B.

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ จุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Santi B.

----- ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

Wan Wan

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. ไขยนต์ ไขยพร)

Wan Wan

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลีมนณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จิรศักดิ์ สุขวัฒนา, พ.อ. ๒๕๓๘ : ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาท และความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิปิรัช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ.๒๕๓๖ (WOMAN LEADERSHIP IN THAI REGIONAL ADMINISTRATION : A CASE STUDY OF THE ROLE AND LEADERSHIP OF CHARADSAI TIPIRACH THE GOVERNOR OF NAKHON NAYOK PROVINCE. B.E. 2536) อ.ที่ปรึกษา: อ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร, หน้า ISBN 974-631-860-8

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษา ทักษะคิดของประชาชนชาวจังหวัดนครนายกต่อบทบาท และความเป็นผู้นำของ นาง จรัสศรี ทิปิรัช ผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรกของไทย ว่าให้การยอมรับใน ผลการปฏิบัติงานหรือไม่ เพื่อ ค้นหาปัญหาข้อขัดข้อง ขีดจำกัดของสตรีในการบริหารงานระดับจังหวัด และเพื่อทราบความคิดเห็นในการแต่งตั้ง สตรีเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

การศึกษาค้นคว้านี้ ได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มผู้นำความคิด (OPINION LEADER) ของชาวจังหวัด นครนายก จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๘ คน จากประชากรทั้งสิ้น ๒๓๓,๑๖๒ คน ในทุกสาขาอาชีพ เพศ การศึกษา และอายุ

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่ ยอมรับในบทบาท และการนำ ของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง มีความพอใจในความตั้งใจในการทำงาน ความซื่อสัตย์ สุจริต ความสุภาพ นุ่มนวล ความสามารถทางการประชาสัมพันธ์ และการประสานงาน ส่วนความสามารถทางด้านอื่น ๆ เปรียบเทียบกับผู้ว่าฯ ชายแล้ว มีความใกล้เคียงกัน ยกเว้นการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ทุรกันดาร งานที่ต้องเสี่ยงภัย และงานที่ต้อง อาศัยความเด็ดขาด นอกจากนี้ยังมีปัญหาใน เรื่องภาระการดูแลครอบครัว และการที่ต้องเข้ารับศึกษาในระหว่าง ดำรงตำแหน่ง ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้ง สตรี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนใหญ่เห็นด้วย ถ้าหากเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ และมีประสบการณ์ ทางด้านการบริหารในระดับสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าหากคัดเลือกจากผู้ที่ม่ประสบการณ์ทางด้านปกครอง เช่น จากปลัดอำเภอ นายอำเภอ และรองผู้ว่าราชการจังหวัด ขึ้นมาดำรงตำแหน่งตามลำดับ จะมีความเหมาะสม อย่างยิ่ง

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 531830: MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: WOMAN ROLE / POLITICAL LEADERSHIP / REGIONAL ADMINISTRATION/

POLITICAL BEHAVIOR CHERASAK SOOKWATTANA, COL. : WOMAN LEADERSHIP IN THAI REGIONAL ADMINISTRATION : A CASE STUDY OF THE ROLE AND LEADERSHIP OF CHARADSRI TIPIRACH, THE GOVERNOR OF NAKHON NAYOK PROVINCE, B.E. 2536 THESIS ADVISOR DR. CHAIYAN CHAIYAPRON. 177 pp. ISBN 974-631-860-8

The aim the research is to find out the attitude of Nakhon Nayok people toward the first female governor in Thailand, Mrs. Charadsri Tipirach. The study presents the viewpoints of local people regarding the governor's performance, and points out the problems as well as obstacles confronting female administrators at a provincial level. Moreover, it includes people's opinions about the appointment of a female governor.

The study involves 158 opinion leaders in Nakhon Nayok representing 233,162 people of both genders from all occupations, sex, educational levels and ages. By and large, the role and leadership of the governor have been accepted. The people are satisfied with her strong resolution, honesty, politeness, gentleness, and her skills in public relations and coordination. Her other capabilities are nearly on par with those of her male counterparts except when performing duties in rugged terrain, or in areas where high risk is involved, or when a situation requires absolute decisiveness. However, family responsibility and her attending some academic courses have sometimes disrupted her course of duties. The majority of people agree to the idea of appointing female governors provided that those appointed are knowledgeable, capable and highly experienced in administrative affairs. They also find it agreeable to have governors who used to hold local administrative positions such as deputy district chief, district chief or deputy governor.

ภาควิชา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย : ศึกษากรณีบทบาทและความ
เป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิพย์ศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้อาศัยความร่วมมือจาก
หลายฝ่ายทั้งด้านการแนะนำ ข้อคิดเห็น และความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ อ.ดร. ไชยันต์ ไชยพร ผู้ซึ่งให้ความกรุณาต่อผู้วิจัย ในการ
ให้คำปรึกษา และตรวจแก้งานให้ทุกขั้นตอน ตลอดจนท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการ
จังหวัดนครนายก ที่เปิดโอกาสให้ทำการวิจัยและข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ พันตรี นเรศน์ วงศ์สุวรรณ และภรรยา ตลอดจนร้อยเอกหญิง อภัสรา
ศรีชัชวาล์ ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss . งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และ
สิ่งสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะลืมเสียมิได้คือคุณพ่อ และคุณแม่ของผู้วิจัย ที่ได้เป็นกำลังใจในการศึกษาของผู้วิจัย
ตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	

1. บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาวิจัย.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	2
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
แนวความคิดทางทฤษฎี.....	5
สมมุติฐาน.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	7
การรวบรวมข้อมูล.....	8
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	8
นิยามศัพท์สำคัญ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	10
การนำเสนอรายงานการวิจัย.....	11

2. แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทและผู้นำทางการเมือง.....	12
ความหมายของคำว่าบทบาท.....	12
ความหมายของความเป็นผู้นำ.....	13
ลักษณะของผู้นำ.....	16
ภาวะความเป็นผู้นำ.....	21
บทบาทความเป็นผู้นำและความสำเร็จของความเป็นผู้นำ.....	22
อำนาจหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัด.....	26
บทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด.....	29
การบริหารของผู้ว่าราชการจังหวัด.....	31
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	32
แนวความคิดเกี่ยวกับ กลุ่มผลประโยชน์.....	38
แนวความคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำสตรี.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การดำเนินการสำรวจข้อมูลและการเก็บข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

	หน้า
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	110
สรุปข้อมูลที่ได้จากคำถามท้ายแบบสอบถาม.....	111
สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆภายในจังหวัด.....	114
สรุปรวมทั้งหมดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	117
รายการอ้างอิง.....	120
ภาคผนวก	
ผนวก ก ตัวอย่างแบบสอบถามโครงการวิจัย.....	126
ผนวก ข ข้อมูลที่ได้จากคำถามเปิดท้ายแบบสอบถาม.....	132
ผนวก ค ข้อมูลจังหวัดนครนายกและประวัติ ผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง นางจรัสศรี ทิพย์.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	177

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.	จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามเพศ..... 68
2.	จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามอายุ..... 69
3.	จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา..... 70
4.	จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ..... 71
5.	การจัดลำดับที่ของระดับความคิดเห็นเฉลี่ย (\bar{x}) เกี่ยวกับบทบาท และความเป็นผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก..... 73
6.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามเพศ..... 75
7.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเจริญขึ้นของจังหวัดนครนายก จำแนกตามเพศ..... 76
8.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถที่เท่าเทียมกันของผู้ว่า ฯ หญิง และผู้ว่า ฯ ชาย จำแนกตามเพศ..... 77
9.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการบริหาร จำแนกตามเพศ..... 78
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการปกครอง จำแนกตามเพศ..... 79
11.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นผู้มีคุณธรรม จำแนกตามเพศ..... 80
12.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จำแนกตามเพศ..... 81
13.	ความคิดเห็นสรุปรวมเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามเพศ..... 82

ตารางที่	หน้า
14. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามอาชีพ.....	83
15. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเจริญขึ้นของจังหวัดนครนายก จำแนกตามอาชีพ.....	84
16. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถที่เท่าเทียมกันของผู้ว่า ฯ หญิง และผู้ว่า ฯ ชาย จำแนกตามอาชีพ.....	85
17. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการบริหาร จำแนกตามอาชีพ.....	86
18. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการปกครอง จำแนกตามอาชีพ.....	87
19. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นผู้มีคุณธรรม จำแนกตามอาชีพ.....	88
20. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จำแนกตามอาชีพ.....	89
21. ความคิดเห็นสรุปรวมเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	90
22. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามอาชีพ.....	91
23. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเจริญขึ้นของจังหวัดนครนายก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	92
24. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถที่เท่าเทียมกันของผู้ว่า ฯ หญิง และผู้ว่า ฯ ชาย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	93
25. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการบริหาร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	94

ตารางที่	หน้า
26. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	95
27. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นผู้มีคุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	96
28. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	97
29. ความคิดเห็นสรุปรวมเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามระดับการศึกษา.....	98
30. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามอายุ.....	99
31. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเจริญขึ้นของจังหวัดนครนายก จำแนกตามอายุ.....	100
32. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถที่เท่าเทียมกันของผู้ว่า ฯ หญิง และผู้ว่า ฯ ชาย จำแนกตามอายุ.....	101
33. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการบริหาร จำแนกตามอายุ.....	102
34. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการปกครอง จำแนกตามอายุ.....	103
35. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นผู้มีคุณธรรม จำแนกตามอายุ.....	104
36. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จำแนกตามอายุ.....	105
37. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับในบทบาทของผู้ว่า ฯ หญิง จำแนกตามอายุ.....	106

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ตัวแบบโครงสร้างอำนาจแบบชนชั้นนิยม เพื่อศึกษามิติการยอมรับในตัวผู้นำ.....	36
2. ตารางประจำจังหวัดนครนายก.....	154
3. แผนที่จังหวัดนครนายก.....	155